

**ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ПРИДНІПРОВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ БУДІВНИЦТВА ТА
АРХІТЕКТУРИ»**

КАФЕДРА автоматизації та комп'ютерно-інтегрованих технологій

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-педагогічної
та навчальної роботи

Р. Б. Папірник

« 26 » вересня 2019 року

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Розподілені комп'ютерні інформаційно-управляючі

СИСТЕМИ

(назва навчальної дисципліни)

спеціальність 151 «Автоматизація та комп'ютерно-інтегровані технології»
(шифр і назва спеціальності)

освітньо-професійна програма «Автоматизація та комп'ютерно-інтегровані технології»
(назва освітньої програми)

освітній ступень магістр
(назва освітнього ступеня)

форма навчання денна
(денна, заочна, вечірня)

розробники Ткачов Володимир Севастьянович, Дубров Юрій Ісайович
(прізвище, ім'я, по батькові)

1. АНОТАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

При вивченні навчальної дисципліни «Розподілені комп'ютерні інформаційно-управляючі системи» засвоюються методи побудови технічних засобів та програмних середовищ що використовуються в комп'ютерних інформаційно-управляючих системах.

У дисципліні викладаються питання присвячені використанню програмованих логічних контролерів; вивчення мов програмування ПЛК; вивчення принципів побудови промислових мереж контролерів для розподіленого збору інформації і управління технологічними процесами.

2. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

	Години	Кредити	Семестр	
				II
Всього годин за навчальним планом, з них:	90	3		90
Аудиторні заняття, у т.ч:	30			30
лекції	16			16
лабораторні роботи				
практичні заняття	14			14
Самостійна робота, у т.ч:	60			60
підготовка до аудиторних занять	24			24
підготовка до контрольних заходів	5			5
виконання курсового проекту або роботи				
опрацювання розділів програми, які не викладаються на лекціях	31			31
підготовка до екзамену				
Форма підсумкового контролю				залік

3. СТИСЛИЙ ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета дисципліни.

Метою вивчення дисципліни «Розподілені комп'ютерні інформаційно-управляючі системи» є отримання комплексних теоретичних, практичних знань і навичок в області розробки проектів розподілених систем збору інформації та управління технологічними процесами виробництва будівельних матеріалів.

Завдання дисципліни.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Розподілені комп'ютерні інформаційно-управляючі системи» – ознайомити з сучасними поняттями і концепціями теорії проектування розподілених систем збору інформації та управління технологічними процесами виробництва будівельних матеріалів;

– ознайомити з особливостями розробки проектної документації та методами моделювання, реалізація та впровадження розподілених систем збору інформації та управління технологічними процесами виробництва будівельних матеріалів;

– дати необхідні знання для проектування програмно-апаратних засобів і рішення задач збору інформації, автоматизації і управління.

Пререквізити дисципліни: «Технічні засоби автоматизації», «Основи автоматизованих систем керування технологічними процесами», «Основи комп'ютерно-інтегрованого управління», «Мікропроцесорна техніка», «Технологій програмування управляючих систем».

Постреквізити дисципліни: «Системи управління на основі штучного інтелекту», «Аналіз функціонування систем автоматичного управління».

Компетентності

Здатність розв'язувати складні завдання і проблеми у сфері професійної діяльності з розробки автоматизованих систем управління технологічними процесами.

Здатність розвивати та підвищувати свій загальнокультурний і професійний рівень, самостійно освоювати нові методи роботи та знання щодо комплексного бачення сучасних проблем автоматизації та управління.

Здатність проводити науково-дослідну діяльність з метою отримання нових знань та їх використання для розробки та дослідження автоматизованих систем управління технологічними процесами.

Здатність працювати самостійно і в команді з використанням креативних підходів, налагоджувати комунікаційні зв'язки та міжособистісні взаємодії під час вирішення поставлених завдань, а також здатність до розширення профілю своєї професійної діяльності.

Здатність проводити дослідження технологічних об'єктів як об'єктів автоматизації розробляти їх математичні моделі в цілях підвищення ефективності роботи систем управління технологічними процесами.

Здатність розробляти та оптимізувати структури і алгоритми функціонування систем управління технологічними процесами у відповідності з вимогами підприємства.

Здатність розробляти та оптимізувати алгоритми функціонування систем управління технологічними процесами з метою підвищення їх ефективності.

Здатність правильно використовувати інженерні методи при проектуванні, монтажі, налагодженні та експлуатації технічних засобів і систем автоматизації

технологічних процесів підприємств будівельної індустрії.

Здатність використовувати основні схеми автоматизації типових об'єктів галузі виробництва будівельних матеріалів.

Здатність застосовувати основні схеми автоматизації типових об'єктів галузі, структури і функції автоматизованих систем керування.

Здатність формулювати завдання, удосконалювати методики та впроваджувати сучасні методи аналізу якості роботи автоматизованих систем управління технологічними процесами.

Здатність креативно мислити й управляти часом.

Мати навички комунікації, нетворкінгу (соціальна і професійна діяльність, спрямована на те, щоб за допомогою кола друзів і знайомих максимально швидко і ефективно вирішувати складні життєві завдання і бізнес-питання, як приклад: знаходити клієнтів, наймати кращих співробітників, залучати інвесторів).

Керування проектами,

Володіння інструментами розробки сайтів, комп'ютерною графікою й відеомонтажем.

Заплановані результати навчання. У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

- поняття про розподілені комп'ютерно-керуючі системи, їх функції, області застосування, структури, елементи, принципи дії.

вміти:

- самостійно розробляти технічне завдання і технічну пропозицію на розробку автоматизованих систем;
- розробляти прикладний програмний модуль для нижнього рівня реалізації системи автоматизації та управління.

Методи навчання.

Використовується методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності:

- Словесні (лекція, пояснення, роз'яснення, розповідь).
- Наочний – (ілюстрації, слайди).
- Робота з книгою – (конспектування, реферування).

Форми навчання:

- Індивідуальні
- Групові
- Фронтальні

4. СТРУКТУРА (ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН) ДИСЦИПЛІНИ

Назва змістових модулів і тем	Кількість годин, у тому числі				
	усього	л	п	лаб	с/р
Змістовий модуль 1. Комплекси технічних і програмних засобів систем управління технологічними процесами					
1. Структура, склад і функції розподілені систем управління. Системний підхід до проектування розподілені комп'ютерних інформаційно-управляючих систем.	11	2	2		7

2. Технологічні аспекти проектування розподілених комп'ютерних інформаційно-управляючих систем. Практичні аспекти проектування розподілених комп'ютерних інформаційно-управляючих систем.	12	2	2		8
3. Розподілена система, властивості розподілених систем, апаратно і програмно розподілені системи.	11	2	2		7
4. Контролери, коротка історія розвитку, класичні програмовані логічні контролери, промисловий комп'ютер, промислові шини в системах автоматизації, класифікація за використання в системі.	12	2	2		8
5. Принципи обміну інформації. Послідовний інтерфейс.	11	2	2		7
6. Декодування послідовних потоків інформації і знаходження похибок.	12	2	2		8
7. Перелік SCADA-систем, функціональні можливості, технічні характеристики.	11	2	2		7
8. Базове і прикладне програмне забезпечення систем управління технологічним процесом, мови програмування в SCADA-системах.	10	2			8
Разом за змістовим модулем 1	90	16	14		60
Усього годин	90	16	14		60

5. ЛЕКЦІЙНИЙ КУРС

№ зан.	Назва змістових модулів і тем	Кількість годин
1	Структура, склад і функції розподілених систем управління. Системний підхід до проектування розподілених комп'ютерних інформаційно-управляючих систем.	2
2	Технологічні аспекти проектування розподілених комп'ютерних інформаційно-управляючих систем. Практичні аспекти проектування розподілених комп'ютерних інформаційно-управляючих систем.	2
3	Розподілена система, властивості розподілених систем, апаратно і програмно розподілені системи.	2
4	Контролери, коротка історія розвитку, класичні програмовані логічні контролери, промисловий комп'ютер, промислові шини в системах автоматизації, класифікація за використання в системі.	2
5	Принципи обміну інформації. Послідовний інтерфейс.	2
6	Декодування послідовних потоків інформації і знаходження похибок.	2
7	Перелік SCADA-систем, функціональні можливості, технічні характеристики.	2
8	Базове і прикладне програмне забезпечення систем управління технологічним процесом, мови програмування в SCADA-системах.	2
	Усього годин	16

6. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ зан.	Тема занять	Кількість годин
1	Знайомство з стандартом побудови автоматизованих системи управління ГОСТ 34.602-90	2
2	Загальна характеристика, основні поняття розподілених комп'ютерних інформаційно-керуючих систем	2
3	Принципи управління. Класифікація. Розподілена обробка інформації	2
4	Програмовані логічні контролери	2
5	Загальна структура SCADA систем	2
6	Характеристики SCADA систем	2
7	Прикладне і базове програмне забезпечення розподілених систем управління	2
	Усього годин	14

7. ТЕМИ ЛАБОРАТОРНИХ ЗАНЯТЬ

№ зан.	Тема занять	Кількість годин
	Лабораторні роботи навчальним планом не передбачені	

8. САМОСТІЙНА РОБОТА

№ п/п	Вид роботи / Назва теми	Кількість годин
1	Підготовка до аудиторних занять	24
2	Підготовка до контрольних заходів	5
3	Опрацювання розділів програми, які не викладаються на лекціях:	31
	Багатопроцесорні розподілені інформаційно-управляючі системи	8
	Властивості операційних системи реального часу	8
	SCADA система GENIE 3,0. Панель редактора задач.	8
	SCADA система GENIE 3,0. Панель редактора відображення.	7
4	Усього годин	60

9. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Методами контролю є письмовий контроль, практична перевірка, методи самоконтролю та самооцінки.

10. ПОРЯДОК ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Змістовий модуль 1. Розподілені комп'ютерні інформаційно-управляючі системи

Перший поточний контроль складається із суми показників:

- контрольна робота;
- робота студентів під час проведення практичних занять (7 занять);
- робота студентів під час проведення лекції (8 лекцій).

Кількість балів розподіляється наступним чином: робота під час лекції – 1 бал із розрахунку на одну лекцію (максимальна кількість 8 балів), робота на практичному занятті 4 бали (4 бали отримують студенти, які активно працювали на занятті; 2 бали отримують студенти, які присутні на занятті), максимальна кількість 28 балів; максимальна кількість балів за контрольну роботу – 65 балів.

Контрольна робота за змістовим модулем «Розподілені комп'ютерні інформаційно-управляючі системи» містить 2 теоретичних питання, кожне з яких оцінюється максимум 32,5 бали.

Якщо дана вичерпна відповідь на запитання вона оцінюється 32,5 балами за питання.

Якщо студент володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає, але у відповідях є незначні неточності, проте студент показав вміння орієнтуватися при прийнятті рішень, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу за кожне питання контрольної роботи – виставляється від 28 до 32 балів.

Якщо у відповіді на запитання студент в основному розкриває зміст теоретичних питань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу, але при викладенні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускається при цьому окремих несуттєвих неточностей та незначних помилок, що не знижують кінцевих результатів прийнятих рішень, за кожне питання контрольної роботи виставляється від 22 до 27 балів.

Якщо у відповіді на запитання в цілому студент володіє навчальним матеріалом, викладає його основний зміст, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, без використання необхідної літератури допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки, виставляється від 16 до 21 балів.

Якщо у відповіді на запитання студент не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань, допускаючи при цьому суттєві неточності виставляється від 10 до 15 балів.

Якщо у відповіді на запитання студент частково володіє навчальним матеріалом, не в змозі викласти зміст більшості питань теми, допускаючи при цьому суттєві помилки, виставляється від 5 до 9 балів.

Якщо не дана або дана неправильна відповідь на поставлені запитання виставляється від 1 до 4 балів.

Підсумкова оцінка з дисципліни визначається за результатами змістового модуля 1. Ця оцінка виставляється студенту у залікову відомість і залікову книжку.

Порядок зарахування пропущених занять

Студенти самостійно вивчають матеріал, готують реферат за темою пропущеної лекції та захищають його у відведений викладачем час.

Практичні заняття студенти відпрацьовують шляхом виконання відповідного завдання згідно з тематикою пропущеного заняття та захищають його у відведений викладачем час.

11. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Густав Олссон, Джангуидо Пиани «Цифрове системи автоматизації та управління», «Невський Діалект», Санки – Петербург 2001 г
2. Сольнищев, Р. И. Автоматизація проектування систем автоматичного управління : учебник для вузів / Р. И. Сольнищев. – М. : Высш. шк., 1991. – 335 с.
3. Афанасьев, В. Н. Математическая теория конструирования систем управления / В. Н. Афанасьев, В. Б. Колмановский, В. Р. Носов. – М. : Высшая школа, 1998. – 574 с.
4. Егупова, Н. Д. Методы современной теории управления / под ред. Н. Д. Егупова. – М. : Изд-во МГТУ, 2000. – 748 с.
5. Дьяконов, В. П. MATLAB 6.5 SP1/7/7 SP2 + Simulink 5/6. Инструменты искусственного интеллекта и биоинформатики / В. П. Дьяконов, В. В. Круглов. – М. : Солон-Пресс, 2006. – 456 с.
6. Дьяконов, В. П. Matlab. Анализ, идентификация и моделирование систем : специальный справочник / В. П. Дьяконов. – СПб. : Питер, 2002. – 370 с.
7. Автоматизированное проектирование средств и систем управления. Курс лекций А. В. Сарафанов, С. И. Трегубов. – Красноярск : ИПЦ КГТУ, 2000. – 215 с.

Допоміжна

1. Джонс, Дж. К. Методы проектирования / Дж. К. Джонс. – М. : Мир, 1986. – 450 с.
2. LabVIEW.ru - National Instruments // Режим доступа : www.labview.ru
3. Сообщество пользователей Matlab и Simulink // Режим доступа: <http://www.exponenta.ru>
4. Норенков, И. П. Основы теории и проектирования САПР / И. П. Норенков, В. Б. Маничев. – М. : Высш. шк., 1990. – 335 с.
5. Автоматизированное проектирование систем управления / под ред. М. Джемшиди. – М.: Машиностроение, 1989.

12. INTERNET-РЕСУРСИ

13. <http://www.google.ua/>
14. <http://www.twirpx.com/>
15. <http://www.irbis-nbuv.gov.ua/>
16. <https://uk.wikipedia.org/wiki/>
17. <https://books.google.com.ua/>
18. <http://search.meta.ua/>
19. <http://www.library.nstu.ru>
20. <http://www.cta.ru/>

Розробники _____ (В. С. Ткачов)

_____ (Ю. І. Дубров)

Гарант освітньої програми _____ (В. С. Ткачов)

Силабус затверджено на засіданні кафедри
автоматизації та комп'ютерно-інтегрованих технологій
Протокол від « 26 » вересня 2019 року № 3